

DROBNÉ DARY ŽIVOTA

Jméno Bohuslava Reynka (1892-1971) se objevuje ve Francii, a to zejména v Grenoblu, v meziválečné době : pobýval tu po svém sňatku, uzavřeném v roce 1926 s francouzskou básnířkou Suzanne Renaud (1889-1964).

Bohuslav Reynek je zde znám pouze jako malíř a grafik, zato mnohem dříve, než vešel ve známost ve své vlasti. Jeho první výstavy pastelů a uhlů se konaly v grenobelské galerii Saint-Louis. V Čechách se v té době uskutečnila s největší pravděpodobností jediná výstava, a to roku 1929 v Pardubicích ; další výstava nebyla uspořádána dříve než v roce 1964. Reynek maloval krajinu v okolí Grenoblu, v Provinci a v Tricastinu, tak jak ji objevoval v zimních obdobích trávených v kraji Dauphiné. Po válce tamní přátelé uspořádali v Grenoblu výstavy Reynkových rytin, suchých jehel a leptů. Osobitá technika proslavila umělce později i v jeho rodné zemi a jinde za hranicemi.

Bohuslav Reynek se vedle výtvarné tvorby věnoval už od mládí překladům německých a francouzských literárních děl : nejprve překládal Trackla, Billingera a Rilkeho, později, přibližně do roku 1950, Charlese Peguyho, Paula Claudela, Paula Valéryho, Francise Jammese, Maxe Jacoba a také Georgese Bernanose a Jeana Giona, se kterým se seznámil osobně během jednoho z pobytů ve vlasti své francouzské manželky. Ostatně velkou část jejího básnického díla, jež bylo ve Francii objeveno mnohem později na základě souborného kritického vydání její literární pozůstalosti (Romarin, 1955 a 1998), představil rovněž české veřejnosti.

Díky překladatelské činnosti, díky své ženě, jež byla sama francouzsky píšící básnířkou, a jako ten, kdo zprostředkovává a šíří známost francouzské literatury, znal Bohuslav Reynek do hloubky jazyk francouzské poezie. Ve Francii se však málo vědělo o tom, že je i velkým českým básníkem, uznávaným v rodné zemi navzdory měnícím se politickým poměrům. Reynkova poezie vznikala v průběhu celého jeho života – celkem třináct sbírek – a poznamenala vědomí mnoha básníků jeho doby. Na druhou stranu díla některých českých básníků, především Halase a Holana, inspirovala Reynka a jeho francouzskou choť k překladům do francouzštiny, byť známým jen několika málo zasvěceným. Básnický dar Bohuslava Reynka bylo však možné vytušit i podle dopisů psaných francouzsky přátelům v Dauphiné. Ty byly svědectvím pevných vztahů, uzavřených s touto dvojicí « zjevných sourozenců » – ve smyslu přímeru Paula Eluarda – jež se stala smutně mýtickou po událostech roku 1938. Mnohé z dopisů jsou skutečnými skvosty básní v próze, v nichž lze i dnes rozeznat přesnost rydla a barvu jednotisků, jež jsou nám tak důvěrně známy z četných výstav uskutečněných ve Francii v posledních letech.

Oproti tomu Reynkova poezie si našla jen málo překladatelů do francouzštiny.¹ Jeho básnické dílo strohé krásy jako by nebylo přítomno v literárním francouzsko-českém dědictví. Záhada tkví v poetickém jazyku, « jehož struktura je hodně výjimečná a v němž se základy české barokní kultury snoubí s výdobytky důvěrné, osobní znalosti moderního, zvláště francouzského písemnictví. [...] Věcný a současně prostý jazyk, ukotvený v každodenním životě, je úchvatný. »²

Pravdou je, jak si myslí Michel (Jiří) Reynek, básníkův syn a sám překladatel, že převést báseň z jednoho jazyka do druhého je záležitost násilná a bolestná, je to stejné jako rozbít lasturu. K tomu připočteme podobu Reynkova obrazného básnictví s kaskádami metafor zasazenými do strohých a úsporných veršů, jež jistě řadí jeho dílo mezi ta překladatelsky nejnepřístupnější.

Přesto pověst o téhle nesnázi ustupuje do pozadí. Básně tu předkládané čerpají z dlouhého tvůrčího období autora, z let 1921 až 1969. V útlém básnickém výboru se před francouzským čtenářem

¹ Jmenujme na tomto místě dvojjazyčné vydání *Le serpent sur la neige – Had na sněhu*, překlad z pera X. Galmiche, Romarin 1996.

² Jan Vladislav : *Serait-il impossible de traduire la poésie de Reynek en français ?* [Je nemožné přeložit Reynkovu poezii do francouzštiny ?], in *L'œuvre de Bohuslav Reynek. Une éclaircie au loin...* [Dílo Bohuslava Reynka. Svítání v dálce...], kolektiv autorů, Romarin 2000.

objevuje krajina Petrkova, básnickovy rodné vesnice na Českomoravské vysočině ; té vesnice, kde žil a zemřel, v samotě a klidu, jež tolik miloval. Je to krajina nezdobná, zalidněná představami grafika a malíře : na kraji láskyplného lesa stojí adventní Anděl, Panna Marie spočinula na dvoře, Ježíše má na kolenou, vedle přes pole prochází Don Quijote, ztracený ve sněhu, laskavá Věčnost bdí za oknem pokrytým jinovatkou. A tady, hle, Sestra Zima a Bratr Vítr jsou básnickovými společníky, stejně jako on soustředění na svůj úkol.

Pupeny jako zlaté tváře dítěte, déšť slz Boží milosti, tajemní motýli v rukou podzimu ... Básník se chvěje vděčností, jeho nemá modlitba provází drobné dary života.

Annick Auzimour

